

Godišnje istraživanje strukturnih poslovnih statistika

Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)

1. Kontakt	
1.1. Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2. Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za poslovne statistike - Odsjek strukturnih poslovnih statistika
1.3. Kontakt osoba	a) Tima Karačić b) Bojana Cicović
1.4. Funkcija kontakt osobe	a) Šef odsjeka Strukturnih poslovnih statistika b) Viši stručni saradnik u odsjeku Strukturnih poslovnih statistika
1.5. Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6. Kontakt e-mail adresa	tima.karacic@bhas.ba ; bojana.cicovic@bhas.ba
1.7. Broj telefona	+387 33 911 988
1.8. Broj faksa	+387 (33) 220 622
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1. Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	31.10.2017.
2.2. Datum posljednje objave metapodataka	31.10.2017.
2.3. Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	31.10.2017.
3. Prezentacija statistike	
3.1. Opis podataka	Objavljuju se podaci o broju preduzeća, broju zaposlenih osoba, prometu, vrijednosti proizvodnje, dodanoj vrijednosti, troškovima zaposlenika, bruto operativnom višku i ukupnim nabavkama dobara i usluga po područjima i klasama zaposlenih prema KD BiH 2010 (NACE Rev.2), kao i po oblastima djelatnosti. Takođe, objavljuje se sljedeći indikatori: promet po zaposlenoj osobi, dodana vrijednost po zaposlenoj osobi, učešće dodane vrijednosti u vrijednosti proizvodnje, prosječni troškovi rada po zaposleniku i bruto operativna stopa.
3.2. Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	<ul style="list-style-type: none"> • Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2) • Klasifikacija proizvoda po djelatnostima KPPD BiH 2010 (EU CPA 2008) • Klasifikacija regija - EU NUTS klasifikacija trenutno nije uvedena u BiH
3.3. Sektor obuhvaćen istraživanjem	Obuhvaćena su aktivna poduzeća i poduzetnici koji su, prema glavnoj djelatnosti, svrstana u slijedeća područja djelatnosti: B – Vađenje ruda i kamena, C – Prerađivačka industrija, D – Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, E – Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G – Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala, H – Prijevoz i skladištenje, I – Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (Hotelijerstvo i Ugostiteljstvo), J – Informacije i komunikacije, L – Poslovanje nekretninama, M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, P – Obrazovanje (privatna poduzeća), Q – Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (privatna poduzeća) i S – Ostale uslužne djelatnosti, osim 94 – Djelatnosti članskih organizacija.

3.4. Statistički koncepti i definicije	<p>Broj preduzeća (EU-ova šifra 11110) je broj pravnih i fizičkih osoba registriranih u SPR koje su bile aktivne barem dio izvještajnog razdoblja. Promet (EU-ova šifra 12110) obuhvata obračunate prihode od prodaje proizvoda, roba i usluga trećim stranama, bez odbitnog PDV-a. Isključeni su finansijski, ostali i vanredni prihodi. Vrijednost proizvodnje (EU-ova šifra 12120) mjeri sve stvarno proizvedene vrijednosti unutar preduzeća, temeljene na prodaji, uzimajući u obzir promjene zaliha i daljnju prodaju roba i usluga. Bruto marža na robu za daljnju prodaju (EU-ova šifra 12130) odgovara razlici prometa ostvarenog od trgovačkih djelatnosti i ukupnih nabava roba i usluga za daljnju prodaju, uzimajući u obzir promjene zaliha tih roba i usluga. Dodana vrijednost prema troškovima proizvodnih činilaca (EU-ova šifra 12150) je bruto zarada od poslovnih aktivnosti preduzeća prilagođena za operativne subvencije i indirektno poreze, izračunata u bruto izrazu (bez oduzimanja amortizacije). Prihod i rashod klasificirani kao finansijski isključeni su iz dodane vrijednosti. Bruto poslovni višak (EU-ova šifra 12170) odgovara višku stvorenom iz poslovnih djelatnosti preduzeća nakon što se podmire troškovi osoblja. Ukupne nabavke roba i usluga (EU-ova šifra 13110) uključuju vrijednost svih roba i usluga (bez odbitnog PDV-a) nabavljenih u obračunskom periodu, osim kapitalnih dobara čija se upotreba registrira kao upotreba fiksnog kapitala. Isključeni su rashodi klasificirani kao finansijski. Kupovina roba i usluga za daljnju prodaju (EU-ova šifra 13120) obuhvata vrijednost dobara i usluga (bez odbitnog PDV-a) kupljenih za preprodaju trećim stranama. Plaćanja za agencijske radnike (EU-ova šifra 13131) obuhvataju plaćanja agencijama za povremeno korištenje (najam) tzv. agencijskih radnika. Ta plaćanja nisu uključena u troškove osoblja. Promjene zaliha roba i usluga (EU-ova šifra 13210) je razlika između vrijednosti ukupnih zaliha (zaliha robe i usluga kupljenih za daljnju prodaju, zaliha gotovih proizvoda i proizvodnje u toku te zaliha sirovina i materijala) na kraju i na početku perioda. Promjene zaliha robe i usluga kupljenih za daljnju prodaju (EU-ova šifra 13211) dio su ukupnih promjena</p>
3.5. Statistička jedinica	Najveći broj SPS podataka se odnosi se na preduzeće kao statističku jedinicu. Za izračun regionalnih podataka koristi se lokalna jedinica, a za izračun KAU varijabli koristi se jedinica po vrsti djelatnosti.
3.6. Statistička populacija	Istraživanje obuhvata sva aktivna preduzeća (pravna i fizička lica) u referentnoj godini iz Statističkog poslovnog registra. Do 2014. godine obuhvaćena samo pravna lica a u 2014. uključena i fizička lica (obrt). Za potpunu usaglašenost potrebno je obuhvat proširiti na područje djelatnosti K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja.
3.7. Referentno geografsko područje	Aktivna preduzeća na teritoriji BiH.
3.8 Vremenska pokrivenost	Redovna proizvodnja 2010 - 2014, s tim da se obuhvat proširivao u skladu sa zahtjevima EU SBS Regulative 295/2008. Od 2014 obuhvata proširen na fizička lica.
3.9. Bazni period	2010=100.
4. Jedinica mjere	Podaci se proizvode u tekućim cijenama za referentnu godinu i pokazuju promjenu u odnosu na prethodnu godinu.
5. Referentni period	Referentni period je kalendarska godina.
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1. Pravni akti i drugi sporazumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o statistici BiH, • Četverogodišnji statistički programi i Godišnji plan rada Agencije za statistiku BiH, • Sporazum o primjeni jedinstvenih metodologija i jedinstvenih standarda potpisan između statističkih institucija u BiH • U EU Strukturne poslovne statistike su regulisane osnovnom SBS Uredbom 295/2008 i uredbama za implementaciju 250/2009, 251/2009 i 275/2010.
6.2. Razmjena (posredovanje) podataka	/
7. Povjerljivost	

7.1. Povjerljivost - politika	Povjerljivost statističkih podataka je propisana Zakonom o statistici BiH (podaci su povjerljivi ako obuhvataju manje od 3 jedinice posmatranja ili ako jedna jedinica učestvuje sa 85%). Priručnikom za Strukturne poslovne statistike definisana je primarna i sekundarna povjerljivost. Primarna povjerljivost ima oznake od A, B, C, F i H. Oznaka A je ako je samo nekoliko preduzeća, B je oznaka za jedno preduzeće sa najvećim učešćem, C je oznaka ako su dva preduzeća dominantna, F je oznaka za pravilo p% i H je oznaka za podatke koji se ne publikuju na nacionalnom nivou. Sekundarna povjerljivost (oznaka D) proizlazi iz hijerarhijske strukture klasifikacija koje se koriste, kao i kombinacijom podataka po raznim klasifikacijama. U SBS-u podaci se prikazuju po KD BiH, po KDBiH i klasi zaposlenih i KDBiH i NUTS klasifikaciji.
7.2. Povjerljivost – postupanje sa podacima	Prilikom publikovanja podataka SBS-a koriste se pravila primarne povjerljivosti A i B, kao i sekundarna povjerljivost D. Za pripremu podata za transmisiju Eurostatu, takođe uradi se primarna i sekundarna povjerljivost. Obzirom da se Eurostatu šalju mnogo detaljniji podaci nego što mi publikujemo i u formatu koji su propisali mnogo je teže uraditi sekundarnu povjerljivost. Do sada je to radio IT sektor. Postoji poseban softver (T argus) za utvrđivanje povjerljivosti što bi trebalo riješiti u našoj kući.
8. Politika diseminacije	
8.1. Kalendar objavljivanja	Prethodni rezultati u oktobru a konačni u februaru.
8.2. Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf
8.3. Pristup korisnika	/
9. Učestalost diseminacije podataka	Godišnje.
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1. Saopćenja	- Godišnje saopćenje „Strukturne poslovne statistike - preliminarni rezultati 2014“ http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/SPS_2014_001_01-bh.pdf .
10.2. Publikacije	- Tematski bilten „Strukturne poslovne statistike 2013“ - http://www.bhas.ba/tematskibilteni/SPS_2015_001_01-bh.pdf - BiH u brojevima – dio za Strukturne poslovne statistike - http://www.bhas.ba/tematskibilteni/TB_BiH_u_Brojevima_2015_bh.pdf .
10.3. Online baza podataka	Nije pripremljena baza za on-line pristup.
10.4. Pristup mikro podacima	Mikropodaci nisu diseminirani.
10.5. Drugo	Printane kopije svih publikacija su dostupne.
10.6. Dokumentacija o metodologiji	MD Poslovne statistike -planiranje novih strukturnih istraživanja - http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/2008-md-posl-stat-bh.pdf MD Strukturne poslovne statistike (Pilot istraživanje za 2009) - http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/sps_2009-bh.pdf MD Strukturne poslovne statistike 2011 (aneksi I-IV) - http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/BHAS_Metodoloski_dokument_bh.pdf MD Strukturne poslovne statistike 2012 (aneksi I-IV i statistika stranih podružnica) i - http://www.bhas.ba/metodoloskidokumenti/MD_SPS_2012_001_01-bh.pdf Metodološki dokument "Strukturne poslovne statistike 2014 (aneksi I-IV i VIII) biće objavljen u novembru.
10.7. Dokumentacija o kvalitetu	Izveštaj o kvalitetu nije rađen za SBS prema internom priručniku, a nije ni popunjavao po zahtjevu Eurostata (EU SBS Regulativom 275/2010 propisan je izvještaj o kvalitetu).
11. Upravljanje kvalitetom	
11.1. Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse evropske statistike (CoP) i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: Politika i mehanizmi upravljanja kvalitetom u BHAS-u: http://www.bhas.ba .
11.2. Procjena kvaliteta	/
12. Relevantnost	

12.1. Korisničke potrebe	<p>Interni korisnici Statistički poslovni registar - ažurira se povratnim informacijama iz istraživanja Kratkoročne poslovne statistike Inward FATS - proizvodi se na osnovu SBS podataka</p> <p>Vanjski korisnici Eurostat, ministarstva i organi uprave, istraživači, novinari i poslovni subjekti i međunarodne institucije.</p>
12.2. Zadovoljstvo korisnika	/
12.3. Kompletnost podataka	/
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1. Opća tačnost procjene	Za tačnost i pouzdanost procjene SBS rezultata propisano je EU Regulativom 275/2010 izračun koeficijenta varijacije za određen broj varijabli na 2 ili tri cifre klasifikacije djelatnosti, kao i izračun ponderisane stope neodgovora jedinica. Obzirom da u SBR-u ne raspoložemo sa tačnim podatkom o zaposlenosti i prometa koji se koriste kao okvir istraživanja nije moguće ni izračunati koeficijent varijacije.
13.2. Greška uzorkovanja	/
13.3. Neuzoračka greška	Greška obuhvata nije vršeno mjerenje. Stopa prekomjernog obuhvata nije vršeno mjerenje. Udio zajedničkih jedinica SBS rezultati se proizvode na osnovu istraživanja na bazi uzorka, a administrativni izvori se koriste u fazi editovanja podataka tako da ovaj podatak nije relevantan. Greška mjerenja u aplikaciji za unos podataka urađen je set logičkih i računskih kontrola koje se ispravljaju tokom procesa unosa i obrade podataka. Obzirom da nemamo sirove baze podataka nemoguće je izračunati kolike su greške mjerenja. Stopa neodgovora jedinice računa se stopa neodgovora i niom vrši korekcija pondera za procjenu totala Stopa neodgovora
14. Pravovremenost i tačnost objave	
14.1. Pravovremenost	Pravovremenost objave prvih rezultata t+10. Ovo se odnosi na 2014., a ranije je bilo t+14 . Cilj je da se taj rok smanji. Pravovremenost objave konačnih rezultata t+18. Tačnost objave - objavljivanje za U: Uglavnom prema planu publikovanje se vrši
14.2. Tačnost	Tačnost objave - objavljivanje za U: stopa tačnosti objave podataka iznosi $4/(4+0) = 1.0$ ili 100 %. Sva 4 rezultata mjesečnog istraživanja indeksa prijevoza i skladištenja su objavljeni na/ili prije predviđenog datuma objave prema Kalendaru publikovanja. Tačnost objave - objavljivanje za P: T+0 . Nema odstupanja između najavljenog i stvarnog datuma objave (prema Kalendaru objavljivanja).
15. Uskladenost i uporedivost	
15.1. Uporedivost - geografska	Za proizvodnju SBS ispoštovan je Eurostatov priručnika što je pretpostavka uporedivosti SBS podataka za BiH sa evropskim i ostalim zemljama.
15.2. Vremenska uporedivost	Uporedivost za U: nije relevantan pokazatelj za SBS. Dužina uporedivih vremenskih serija za P: od početka proizvodnje (2010 referentna godina) SBS rezultata nije se mijenjala metodologija što je pretpostavka uporedivosti serije podataka.. Dužina uporedivih vremenskih serija: 2010.- 2014.
15.3. Uskladenost – cross domain	Nije relevantno obzirom da je godišnje istraživanje. Uskladenost – nije vršeno mjerenje obzirom na različite koncepte i definicije. U fazi makro editovanja i analize rezultata se vrši poređenje izabranih varijabli sa Nacionalnim računima uzimajući u obzir različite koncepte i definicije. Za značajne razlike podaci se dalje provjeravaju.
15.4. Uskladenost – interna	U aplikaciji za unos podataka ugrađen je dio pravila validacije na mikro nivou i na sumaru tako da prije izvođenja totala vrši se validacija podataka. Takođe, prije slanja podataka Eurostatu vrši se validacija podataka unutar serije, u vremenu i među serijama podataka sa ciljem otkrivanja nekonsistentnih podataka. To se radi u aplikaciji pripremljenoj od strane Eurostata.
16. Troškovi i opterećenje	Nije se vršila procjena troškova opterećenja izvještajnih jedinica. Za Strukturne poslovne statistike planira se smanjiti opterećenje izvještajnih jedinica korištenjem administrativnih podataka za proizvodnju SBS varijabli za uzoračka preduzeća.
17. Revizija podataka	
17.1. Revizija podataka - politika	Redovno se vrši revizija prethodnih rezultata prije objave konačnih.
17.2. Revizija podataka – praksa	Revizija podataka – prosječna veličina za P: nismo računali relativne razlike između prethodnih i konačnih rezultata. Ukupno su beznačajne a na nižim nivoima mogu biti značajne. Moguće ih je izračunati.

18. Statistička obrada	
18.1. Izvor podataka	Podaci za Strukturne poslovne statistike se dobiju istraživanjem na bazi uzorka za pravna lica a za fizička lica se vrši procjena metodom regresije na bazi podataka o zaposlenosti iz SBR-a i podataka za pravna lica.
18.2. Učestalost prikupljanja podataka	Godišnje.
18.3. Prikupljanje podataka	Putem upitnika.
18.4. Validacija podataka	Validacija podataka se vrši prije slanja Eurostatu. Prije te faze se vrši makro analiza podataka u kojoj se podaci iz SBS porede sa podacima iz ggodišnjih statistika uzimajući u obzir razlike u konceptima i definicijama.
18.5. Kompilacija podataka	Za pravna lica se provodi istraživanje na bazi uzorka i vrši se procjena totala. Za fizička lica se vrši procjena metodom regresije na osnovu podataka o zaposlenosti kod fizičkih lica i podataka za pravna lica dobivenih istraživanjem. Imputacija - stopa: ne vršimo imputaciju podataka.
18.6. Prilagođavanje	Nije relevantno za SBS.
18.7. Sezonsko prilagođavanje	Nije relevantno za SBS.
19. Komentar	/